

آموزش حقوق شهروندی در مدارس

دستیار رئیس‌جمهور در امور حقوق شهروندی از اهتمام ویژه دولت برای آموزش حقوق شهروندی به دانش‌آموزان و دانشجویان کشور خبر داد و گفت: در این‌باره مذاکراتی با مسئولان وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام شده و آموزش حقوق شهروندی در برخی مدارس در حال اجراست.

علی‌اصغر محمدی؛ دستیار رئیس‌جمهور در امور حقوق شهروندی از اهتمام ویژه دولت برای آموزش حقوق شهروندی به دانش‌آموزان و دانشجویان کشور خبر داد و گفت: در این‌باره مذاکراتی با مسئولان وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام شده و آموزش حقوق شهروندی در برخی مدارس در حال اجراست.

شهیندخت مولوردی در گفت‌وگو با همشهری توضیح داد: در سازوکارهای اجرایی و حسن نظارت بر اجرای منشور حقوق شهروندی یکی از بندها به این موضوع اشاره دارد که وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، آموزش و پرورش و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باید تدابیر لازم را برای انتقال آموزه‌های حقوق شهروندی به دانش‌آموزان و دانشجویان اتخاذ و ترتیبات لازم را فراهم کنند.

وی با بیان اینکه براین اساس مذاکراتی در دولت یازدهم به‌ویژه با وزیر آموزش و پرورش انجام شده اظهار کرد: ما الان در حال پیگیری برای به نتیجه رساندن این مذاکرات هستیم و به‌عنوان یک ماموریت مهم این موضوع را برای حوزه دستیار ویژه رئیس‌جمهور در امور حقوق شهروندی قلمداد می‌کنیم.

مولوردی تصریح کرد: بنا به اهمیت وزارت آموزش و پرورش و نقشی که این وزارتخانه در آموزش حقوق شهروندی از سنین پایه و نهادینه شدن حقوق شهروندی می‌تواند ایفا کند، در حال مذاکره با مسئولان هستیم و سعی می‌کنیم تا 29 آذر که سالگرد رونمایی از منشور حقوق شهروندی است، زمینه عملیاتی شدن آن فراهم شود.

به گفته دستیار رئیس‌جمهور در امور حقوق شهروندی در این‌باره مذاکراتی هم با مسئولان وزارتخانه‌های علوم و بهداشت انجام شده و آنها نیز در حال پیگیری هستند و اگر لازم باشد تفاهمنامه‌هایی هم امضا خواهد شد تا هر چه سریع‌تر این موضوع که مورد تأکید منشور حقوق شهروندی است به نتیجه برسد.

وی درباره اینکه چه مسائلی قرار است در مدارس و دانشگاه‌ها به دانش‌آموزان و دانشجویان آموزش داده شود، گفت: در آموزش و پرورش براساس یک پروژه مشترک از زمان دولت یازدهم و با توافق وزارت آموزش و معاونت امور زنان و خانواده درخصوص آموزش حقوق به دانش‌آموزان دختر شروع شده است و بخشی از کتاب «آموزش حقوق به دختران دانش‌آموز» که در دبیرستان‌ها، دوره دوم متوسطه تدریس می‌شود به آموزش حقوق شهروندی اختصاص دارد. البته طبق توافق قرار شد به پسران دانش‌آموز نیز این آموزش‌ها ارائه شود تا مکمل هم باشد.

مولوردی توضیح داد: این کتاب به‌عنوان کتاب درسی در مدارس به دانش‌آموزان ارائه نمی‌شود و به‌صورت مشترک با آموزش و پرورش تدوین شده است. می‌توان آموزش حقوق شهروندی و مهارت‌های زندگی را برای دانش‌آموزان در قالب‌های مختلف مانند 2 واحد درسی اختیاری تعریف کرد. همچنین باید بررسی شود که به چه نحوی می‌توان آموزه‌ها، مفاد و مفاهیم حقوق شهروندی را به زبان خودشان و متناسب با سنینی که در آن قرار دارند به دانش‌آموزان منتقل کنیم.

وی افزود: اخیراً با خبر شدیم وزارت آموزش و پرورش در حال راه‌اندازی سامانه تعاملی سیناست و باید بررسی شود که ما چگونه می‌توانیم از ظرفیت این سامانه برای انتقال مفاهیم مهم حقوق شهروندی استفاده کنیم. همچنین در حال بررسی نحوه استفاده از ابزارها و برنامه‌های نوین مانند برنامه‌های تلفن همراه برای انتقال این مفاهیم هستیم.

به گفته او، امکان بازنگری کتاب‌های درسی با رویکرد حقوق شهروندی نیز وجود دارد، البته این کار در

کوتاه و مدت امکان پذیر نخواهد بود. مولاووردي ادامه داد: بسیار مهم است که در جای و کتاب های درسي این موضوع را پیاده کنیم. زیرا انتقال این مفاهیم از سنين پایه برای نهادينه سازي و دروني سازي بسیار مهم است.

آموزش حقوق شروع شده است

مدیرکل امور زنان و خانواده وزیر آموزش و پرورش درباره آموزش حقوق به دانش آموزان به همشهری گفت: طرح آموزش حقوق به دانش آموزان دختر امسال برای سومین سال متولي اجرا می شود، این طرح براساس تفاهمنامه و ای که با معاونت امور زنان ریاست جمهوری در دولت یازدهم داشتیم اجرایی می شود و معدودي از دانش آموزان دختر برخی مدارس متوسطه دوم و اولیای آنان تحت پوشش آموزش حقوق قرار گرفتند. مهناز احمدی توضیح داد: در این زمینه کتاب آموزش حقوق به دانش آموزان توسط یکی از فرهنگیان حقوقدان تالیف شد و امسال به چاپ سوم رسیده است. این کتاب در قالب یک درس فوق برنامه و 8 ساعت به دانش آموزان آموزش داده می شود.

وی در پاسخ به اینکه چه مسائلي به دانش آموزان آموزش داده می شود، گفت: آموزش حقوق فردی، اجتماعی، شهروندی، خانواده و اقتصادی که مورد نیاز دانش آموزان است تحت عنوان این کتاب به آنها آموزش داده می شود. احمدی افزود: آموزش حقوق در سال اول اجرای طرح در نیمی از استان ها و سال گذشته و امسال در کل استان های کشور اجرا شده است. نکته جالب اینکه از سال گذشته حقوق به دانش آموزان پسر نیز آموزش داده می شود. به استان ها نیز تأکید شده آموزش ها طوری باشد که نیمی از دانش آموزان پسران و نیمی هم دختران باشند.

مدیرکل امور زنان و خانواده وزیر آموزش و پرورش دلیل این کار را حفظ توازن و تعادل بین آموزش دانش آموزان دختر و پسر درباره آموزش حقوق و تکالیف بیان کرد و افزود: در این طرح و کتاب تأکید شده تکالیف و حقوق با هم به دانش آموزان آموزش داده شود تا دانش آموزان تنها یک سری مسائل را حق خودشان ندانند و مطلع باشند که تکلیفی نیز در مقابل آن دارند.

وی با بیان اینکه آموزش حقوق شهروندی به دانش آموزان به عنوان آموزش رسمی و در قالب کتاب های درسي پروسه ای زمانبر است، اظهار کرد: البته پیشنهاد این کار به سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ارائه شده است. احمدی در پاسخ به اینکه این طرح در چه پایه و ای از دوره دوم متوسطه اجرا می شود، گفت: این طرح در پایه یازدهم اجرا می شود و احترام به قوانین و رعایت تکالیف به طور جد مورد تأکید است.

وی استقبال دانش آموزان و اولیای آنان از این طرح را عالی توصیف کرد و افزود: هر سال تعداد بیشتری از مدارس خواستار اجرای طرح آموزش حقوق می شوند. به گفته مدیرکل امور زنان و خانواده وزیر آموزش و پرورش این طرح پایش می شود، استادانی که این درس را ارائه می کنند قبل و بعد از آموزش از دانش آموزان درخصوص اطلاعات آنها از مسائل حقوقی آزمون غیررسمی می گیرند تا میزان تأثیر این درس را ارزیابی کنیم. رضایت از این طرح بیش از 98 درصد است. وی گفت: به معاونت آموزش ابتدایی پیشنهاد شده تا آموزش حقوق شهروندی را از دوره ابتدایی در مدارس و حتی از مهدهای کودک آغاز کنند تا اثربخشی بیشتری داشته باشد.

جامعه مدرن و ضرورت آموزش حقوق شهروندی

غلامرضا ظریفیان، استاد دانشگاه: آموزش حقوق اولیه شهروندی به روان و تر شدن زندگی روزمره ما کمک می کند. دوره جدید، دوره مناسبات حق و مدارانه است و اساس نظام مدرن متکی بر مناسبات حقوقی حق و مدارانه است. وقتی ما وارد این دوره می شویم باید حتما در سطوح مختلف حقوق که پایه آن حقوق ابتدایی روابط اولیه انسان ها است، تعریف شود و به هنجار، مباحث معرفتی و کنش جمعی تبدیل شود. اگر این موارد رخ ندهد با وجود گسترش جامعه،

چون به این امور توجه نمی شود، خود جامعه آسیب ز را می شود و آسیب های فرایندی در جامعه ایجاد خواهد شد. واقعیت این است که ما وارد یک جامعه مدرن شده ایم ولی نوع تعلیم و تربیت و

آموزش‌های پایه در خانواده و مراکز آموزشی اعم از مهدهای کودک و مدارس متناسب با این سبک زندگی جدید و دنیای مدرن نیست.

طبیعتاً دنیای امروز برای یک زیست مطلوب یا شایسته نیازمند مقتضیاتی است که این مقتضیات اگر در عرصه نظر و عمل مورد توجه قرار نگیرد و در عین حال در همان حین آموزش چه زمانی که در خانواده است و چه در زمانی که به نهادهای آموزشی سپرده می‌شود، ارائه و تبدیل به معرفت و کنش نشود جامعه با مشکلات جدی روبه‌رو خواهد شد؛ برای مثال بحث توجه به وقت، مسئله زمان و سرعت در یک جامعه مدرن بسیار اهمیت دارد و این در کجا باید آموزش داده شود، در خانواده و سال‌های آغازین آموزش. مسئله زمان و وقت یک سرمایه است که اگر از دست برود دیگر امکان بازگشت آن وجود ندارد.

در بسیاری از مناسبت‌های ما زمان اهمیتی ندارد و ما با بحران وقت‌شناسی روبه‌رو هستیم. در حالی‌که وقت‌شناسی یک امر شهروندی است که اگر به آن توجه نکنیم به فرد و جامعه خسارت وارد می‌شود. هم‌اکنون در جامعه می‌بینیم به افراد بحث نظم عمومی و دقت در روابط اجتماعی با دیگران اعم از ملاحظه دیگران در زندگی آپارتمانی و نوع رانندگی و رعایت قوانین و بسیاری از مسائل دیگر آموزش داده نشده است. ما وارد جامعه‌ای با پیچیدگی‌ها و مناسبات خاص خود شده‌ایم بدون اینکه به آموزش‌های لازم در عرصه حقوق شهروندی توجه کنیم و آنها را آموخته باشیم و برخی مسائل را مضموم بدانیم.